

MODERNÍ ŠKOLA.

„Ven ze škol vyženou vás!“
(Sv. Jan 16, 2.)

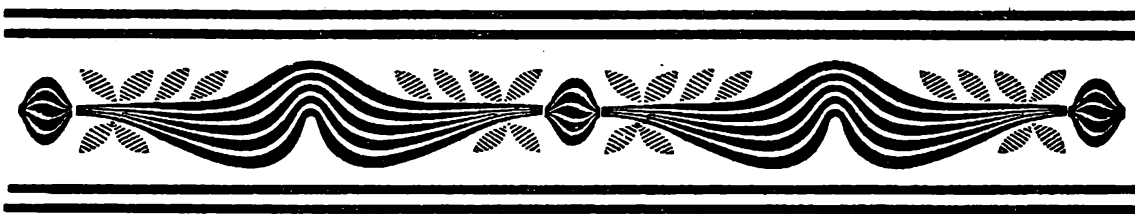
NAPSAL

P. FRANT. BLAŽÁK, C. SS. R.

Se svolením nejdůstojnější knížecí arcibiskupské konsistoře
pražské a řeholních představených.

V PRAZE.

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLADATELSTVÍ
V. KOTRBA.

Katolický lide !

Je ti známo, že Ježíš Kristus byl velikým přítelem dítek. »Nechte dítek, a nebraňte jim ke mně jíti!« (Mat. 19, 14.) pravil. Svou péčí o dítky chtěl Kristus Pán rodinný a společenský život zušlechtili a zdokonaliti, chtěl vychovati světu pokolení nové a svaté.

A vskutku, z tohoto hořčičného zrna lásky Kristovy k dítkám vyrostl obrovský strom světový, jehož mohutné větve znenáhla se rozpjaly až k nejzazším končinám země a učinily pohanský svět světem Kristovým, světem křesťanským!

To ovšem nepřátelům víry Kristovy nikdy vhod nebylo a dosud vhod není. Proto chtějí Kristu Pánu zase vyrvati svět z rukou. Jdou tedy proti Kristu do boje. Charakteristickým pak znamením boje toho jest, že má svět podobným způsobem nevěře býti získán, jakým si jej Kristus Pán podmanil.

Nevěřci snaží se totiž hlavně dítky dostat do své moci. Nebo pak se jim snadno podaří zničiti i křesťanskou rodinu a křesťanský společenský řád vůbec, zničiti vše, co na Krista Pána a svatou jeho víru upomíná.

V některých zemích, jako ve Francii, se jim to již podařilo. Vypudili křesťanskou víru ze škol, potom vrhli se na křesťanské manželství, načež bylo jim snadno církev docela odtrhnouti od státu. Teď stát církev tam nezná. Kdo chce, ať si jako křesťan žije soukromě. To však jest jen prozatím. A brzy snad

přijde doba, kdy ani soukromě křesťanství trpěno nebude, kdy křesťan bude musiti svou víru tak skrytě vyznávat, jak se to dělo v katakombách za prvních dob po Kristu Pánu.

V Rakousku církev katolická sice tolik škod ještě neutrpěla. Ale též u nás vede se prudký boj i o školu, i o manželství, i o úplné odtržení církve od státu. Nebudeme-li se dosti brániti, podlehneme.

Nuže, braňme se a braňme se, volám tuto, na prvním místě a co nejneústupněji proti nepřátelům, kteří nám katolickou školu vzíti chtějí. A na tuto obranu katolické víry ve školách jest i tento spis napsán. Líčí se v něm, kterak nepřátelé církve v Rakousku již po dlouhá léta se snaží školu učiniti nevěreckou a tak zatnouti církvi katolické nejtěžší ránu.

Lide katolický! Přečti si vše, co ti tuto píši, a uvažuj, co činiti máš, aby nebylo pozdě.

Přiznávám se rád, že při vypracování těchto úvah nejvíce mi posloužila »Křesťanská škola«, časopis (čtrnáctidenník) pro šíření ideí náboženských v českém školství, vydávaný a redigovaný panem řídícím Václavem Špačkem.

V Praze roku 1906.

Spisovatel.

Moderní škola.

Odpůrci katolické církve pracují u nás již po 50 let, aby školu dostali do své moci a mohli děti vychovávat, jak se jim líbí. Školu svou nazývají *školou moderní*.

1. Co je *moderní škola*? Cílem školy moderní má prý býti: Co největší vzdělanost a co nejdokonalejší výchova. Nuže, jakým způsobem moderní škola tohoto cíle dosahuje? Vzdělává a vychovává opravdu mládež co nejdokonaleji?

a) O vzdělání vědeckém v moderní škole nechci se rozepisovati. Jen tolik pravím, že mládež ve škole moderní všemu možnému se učí, ale poměrně málo umí. Dříve učily se děti ve škole čísti, psát, počítati a ještě některým jiným předmětům. Nebylo toho tolik, ale za to se děti tomu, čemu se učily, opravdu dobře naučily. Teď je různých předmětů ve škole spousta. Ale, rodičové katoličtí, všimli jste si již, jak mnoho toho vaše děti v moderní škole pochytily? Jak pak na příklad píše tvůj synáček, tvá dceruška? A chodí již snad 4. nebo 5. rok do moderní školy. Dovede správně psát? Kolikrát jsem viděl sám písemní práce dětí 5. třídy, které byly nejlepšími ve třídě, a zrovna jsem ustrnul nad jejich pravopisem. Za to učí se však děti v moderní škole různým věcem, o nichž by se mohlo říci, že by jich ani starý člověk vědět nemusil. Slovem moderní škola mluví mnoho o vědeckém vzdělání mládeže, ale zatím učí i tomu, čemu by hlavně děti naučiti se měly, velmi nedokonale.

b) Druhým cílem moderní školy jest prý co nejdokonalejší výchova, t. j. moderní škola chce učiniti z dětí »přirozeně dobré lidi«. Co to znamená? Dle rozumu nevěreckých přátel moderní školy jest *Bůh* jen cosi přirozeného, všeobecného, co si může každý představit, jak chce, může za Boha považovati třeba celý svět nebo i sama sebe a pod.; jen něčím nadpřirozeným nebo dokonce osobním a trojjediným nesmí Boha nikdo nazývati. *Náboženstvím* pak těchto lidí jest souhrn jakýchsi všeobecných zásad, které prý v nás budí onen moderní pojem o Bohu a poměru našem k němu.

Toto moderní náboženství plodí pak *moderní mravnost*, jejížto hlavní zásady jsou:

a) Když tě nikdo nevidí, dělej si, co chceš. Vše je ti dovoleno; jen té jediné chyby se varuj, aby tě totiž nikdo nechytí, činíš-li něco, co jiný nerad vidí.

β) Žádný pud není tak zlý, abys ho ukojiti nesměl. K čemu tě i nejohavnější pud žene, čin to; k tomu pudy máme, abychom jim hověli.

γ) Silnější má větší právo. Proto hled', abys druhého přemohl; pak ti nikdo v cestě nebude.

Kdo se těmito a podobnými zásadami spravuje, ten prý jest »přirozeně dobrým člověkem«.

To jest učení moderních vzdělavců, a to jest pověstná jejich *moderní mravnost*, v níž i dítky vychovávají se mají.

2. Snaží se pak nevěreční vychovatelé hlavně dvojím způsobem svou moderní mravnost a výchovu do škol dostat, a sice:

a) *Klamem*. Nepřátelé církve mají ubohý lid způsobem nejhanebnějším. Bývá to vůbec zvykem zlých lidí, že světla se bojí a že se skrývají, jak mohou, a buď podrývají vše dobré, jako krtek bylinky, anebo vycházejí v ovčím rouše, aby lákali a dávali oběť svou.

Tak činí i nevěreční zastánci moderního vychovávání. Ani sv. Ambrož, ani sv. Jan Zlatoústý by nemohl krásněji a vzletněji mluvit a psát, než mnozí paedagogové, vychovatelé moderní. Jen oni prý chtějí vzdělávati, zušlechťovati, nábožensky mravně vychovávati atd. Všech nejkrásnějších slov, jakých

nalézáme v Písmě sv. a ve spisech sv. Otců, užívají, aby své »šlechetné snahy« všem na odiv vystavili.

Ale klamou lid. Neboť užívají slov sice krásných, ale všeobecných, tak že si je každý dle svého rozumu vyložití může. Mluví o Bohu, ale myslí jen na boha svého, mluví o náboženství, ale jen o svém, mluví o mravnosti, ale o té moderní. Ovšem že nahlas to vždy všem neřeknou, jaký ten jejich bůh, to jejich náboženství, ta jejich mravnost jest. Toho by se lid zhrozil. To se poví jen důvěrným, zasvěceným přátelům, a lidu se to prozatím jen po částech, dle toho, jak je zpracován, sdělí. A důvěřivý lid dá se bohužel krásnými slovy nevěrců dost často omámiti a myslí, že ani velebný pán v kostele tak krásně nekáže. Zatím však nevěrci lid jen šálí a svádí.

b) Snaží pak se nevěrečtí paedagogové moderní svou školu *znenáhla* přeměnit v nevěrecký ústav vychovávací. Jejich zásadou jest: Zvolna ku předu, krok za krokem. Nevěřci vědí, že najednou neprorazí. Proto napřed lid *znenáhla* o Boha, víru a mravnost olupují, pomalu zákony o náboženské škole jeden za druhým odstraňují a víc a více zásadám a zákonům nevěreckým cestu kleslí.

Při tom se velice dbá toho, by katolíci co nejméně se bránili, aby co možná, nikdo ani se neozval, a ozval-li by se kdo, aby co nejrychleji byl ukřičen. Prostředky jsou tu nevěrcům všechny dobré, i nejsprostší i nejnásilnější, jen když pomohou.

Čím naopak klidněji a lenivěji katolíci na vše se dívají, tím spokojenější nevěrci jsou a tím lépe daří se jim práce. Naříkají-li katolíci jen potichu, jen doma, stěžují-li si jen v soukromí sobě navzájem na zlé časy, nebo vymlouvají-li se na Pána Boha a na jeho dopuštění, aby vlastní svou lenost omluvili, a doufají-li, že zlo časem samo zanikne a hniloba sama v prach se promění: to vše nevěrci katolíkům rádi trpí; ať si jen naříkají, kde náрек nic platný není, jen když nevěrcům nelezou do cesty tam, kde by to katolické věci prospěti mohlo.

Tímto způsobem podařilo se nevěrcům už v mnohých zemích, zvláště ve Francii, školy úplně se zmoc-

niti. A tímž způsobem snaží se též u nás podmaniti si školství a bohužel musíme přiznati, že již nesmírně mnoho dosáhli.

Náboženství ve škole moderní.

Nepřátelé víry trpí sice prozatím náboženství ve škole. Ale: 1. chtějí míti náboženství ve škole co nejméně. Proto myslí,

a) že dostačí ve škole jen 2 hodiny v témdni náboženství vyučovati. Avšak kolik je to za celý rok? Rok má 52 týdny. Odečteme-li od toho prázdniny a dny, kdy škola není, jako na př. na svátky, a uvážíme-li, že dítky z pravidla též sem tam některý den do školy nepřijdou, ať z příčin závažných, jako pro nemoc a pod., nebo i bez příčiny školu zanedbají: můžeme směle říci, že ty dvě hodiny v témdni, věnované vyučování náboženství, za celý rok asi tolik času zaberou, jako kdyby dítko asi po pět dní, ovšem od rána do večera, učením náboženství se zabývalo. Tedy ze 365 dnů celého roku věnuje se učení náboženství 5 dní. A to má dostačovati? Za ten čas má se dítko naučiti náboženství? Sud' každý sám.

b) V učebných knihách, jako v čítankách a pod., má prý co nejméně náboženských článků býti, aby snad dítky příliš na Boha a na náboženství upomínány nebyly, nebo aby náboženský cit jejich se mnoho neprobouzel a ony k plnění náboženských povinností tolik nabádány nebyly.

c) Nevěrečtí vychovatelé nenabádají dítek, aby náboženské své povinnosti plnily, naopak trpí jen, aby pouze nejnutnějších náboženských úkonů se zúčastňovaly, jako mše sv., zpovědi a několika procesí. Více náboženských požadavků od dítek činiti nechtějí; bojí se, aby sv. víra v srdcích jejich snad příliš hluboko se nezakořenila.

Tolik náboženství tedy moderní vychovatelé ve škole prozatím trpí, pokud dalších pokroků k odkřesťanění školy činiti nelze.

2. Za to však užívá se prostředků, jimiž i toto

omezené náboženské vyučování a vychovávání dítek obtížným se stává. Z té příčiny

a) bývá kněz pronásledován a ignorován, takže i malé dítky učí se knězem pohrdati. Před dítkami neúctu ke knězi na jevo dávati, jest zásluhou moderních vychovávatelů.

b) Pravdy náboženské vyhlašují se za směšné anebo za vymyšlené báchorky. Činí se tak buď přímo různými poznámkami a výklady protináboženskými, anebo nepřímo nedůstojným chováním nevěreckých paedagogů v kostele a při náboženských úkonech. Takto lze snadno všechno zas zbořiti a zničiti, co kněz v srdcích dítek vystavěl.

c) Dítka pro náboženství vnímavější a úkonů náboženských dbalejší chvály moderních pánů nedojdou; ale dítka, které se proti knězi dovedou postaviti, dítka, které úkonů náboženských nedbají, které v náboženství neprospívají, velmi lehce ochrany dojdou.

Následek pak všeho toho jest, že čím více přibývá nevěreckého učitelstva a čím větší jest jejich vliv na mládež, tím více hyne též náboženská výchova a maří se veškerá práce kněze ve škole, náboženství jest na ústupu a nevěra víc a více do škol se vtírá.

Rovnoprávnost školy moderní.

Moderní škola trpí náboženství jen prozatím a pracuje zároveň ze všech sil, aby co nejdříve stala se aspoň *rovnoprávnou, neutrální čili interkonfessijní*.

Která škola nazývá se interkonfessijní?

Ta škola, ve které všechny konfesse, t. j. všechna náboženství stejná práva mají a dítka různých vyznání stejně ve svém náboženství se vyučují. Mají tedy dítka nevěrců jako dítka židů, protestantů, katolíků a jiných vyznání v neutrální škole své vyučování v náboženství

Ale jako škola neutrální každému vyznání stejně dovoluje, aby své dítka v náboženství vyučovalo, tak chce i v ostatních věcech, jako v profanním učivu a pod. ke všem vyznáním stejně příznivou býti, a

nechce žádnému vyznání před jiným přednost dáti. Z té příčiny

1. vede se boj proti katolickým úkonům a odznakům ve škole.

Otčenáš a Zdravas neměly prý by se děti modliti. Zvláště v té věci ozývají se protestantští pastoři a spolek Freie Schule. Heslem a cílem spolku toho jest: Ven s křížem ze školy, pryč s Otčenášem a Zdravasem. Odbor spolku toho utvořil se též v Brně a hned na první schůzi mluveno proti modlitbě, neboť prý v neutrální škole, navštěvované dětmi různého vyznání, nemají místa ani Ukřižovaný, ani náboženská modlitba.

V Čechách volají po odklizení modliteb a odstranění kříže a všech náboženských odznaků a vzpomínek pokrokaři s Masarykem v čele, sociální demokraté a jiní, vyzývajíce k akcím, jimiž mají býti zahájeny příslušné petice k okresním školním radám a pod. Řada časopisů a různých listů je v tom podporuje, činí tak na př. »Pr. Lidu«, »Čas«, »Volná Škola«, »Učitelské Listy« a j. »Učitelské Listy« míní dokonce, že o odstranění katolických modliteb a odznaků měly se okresní školní rady již dávno zasazovati a působiti v tom směru i na sněmích i na říšské radě.

Ve škole neutrální nemá prý nic býti, co by dětem nějaké určité náboženství připomínalo. Kříž má býti odstraněn. A modlí-li se děti, ať prý se modlí tak, aby to každé dítě činiti mohlo, židovské, nevěrecké i katolické. To jest, do škol má prý se zavést taková modlitba, která by nebyla ani slaná ani mastná, která by byla jen směsí prázdných, frázevitých, všeobecných slov, z nichž nikdo o Bohu ničeho se nedoví. Takovou slátaninou mají děti v neutrální škole nábožensky živeny býti.

Ano i pozdrav křesťanský má dětem býti zakázán, i ten se nelíbí obhájci rovnoprávné školy, ten je příliš náboženský. Interkonfessiční škola zná jen »ruku líbám« nebo »má úcta« místo »Pochválen buď Ježíš Kristus« a místo »s Pánem Bohem«.

A to se má katolickým rodičům líbiti? Rodiče, co tomu říkáte? Jste s tím spokojeni? Smíte k tako-

vým útokům nečinně přihlížeti? Má vám býti vše jedno?

2. Rovnoprávnost, interkonfessijnost školy jeví se pak i tím, že dívky smí vyučovati učitel jakéhokoliv vyznání. Může tedy na příklad katolické dívky vyučovati žid, protestant nebo i úplný nevěrec. Dívkám žádné určité náboženství vštěpovati se nesmí; a proto jest pak opravdu stejné, kdo je vyučuje, zda učitel má to neb ono náboženství, nebo je i nevěrcem a nemá náboženství žádného.

Ale jak potom takový učitel dívky vychovává, snadno si domyslíme. Může dítě v takových rukou nábožensky prospívati? Nebudou náboženské pravdy v srdci jeho už v zárodku zničeny? Tak se naučí dítě už od počátku náboženství považovati za věc lhostejnou, ano nenáviděnou.

Katoličtí rodiče, slyšíte tedy, oč běží? Interkonfessijní škola chce od vás, abyste své dívky jinověrcům aneb i nevěrcům svěřili, ty dívky, které jste tak namáhavě vychovávali, kterým jste s takovou péčí první náboženské pojmy vštěpovali; ty dívky máte posílati do školy k lidem, kteří vše, co jste vy s takovou pílí v srdce dítek svých zasívali, svévolně zas vytrhají. A vy k tomu máte mlčeti a přikyvovati a máte to za moderní pokrok považovati?

Rodiče, pomyslete jen, pro jedno židovské nebo protestantské nebo nevěrecké dítě, které snad s vašimi dítkami do školy chodí, má v celé škole vaše katolické náboženství býti potlačováno, nemá ve škole býti kříž trpěn, nemají dívky vaše po katolicku se modliti, nemají katolický pozdrav dávati! A to jen proto, aby snad to jediné jinověrecké dítě modlitbou, křížem, pozdravem katolickým nebylo uraženo! Že však na sta vašich dítek bývá uráženo, když před nimi všemi jednomu nekatolickému dítěti přednost se dává, na tom nic nezáleží? Katolicke vaše dívky mohou býti uráženy a odstrkovány jakkoliv? Není to, katoličtí rodiče, též vaší urážkou? Měli a směli byste k tomu mlčeti? Měla by vám taková moderní neutrální škola býti vhod?

Chtějí-li jinověrci a nevěrci školu rovnoprávnou,

dobrá, ať si ji mají. Pak ale rovnoprávnost ta záleží v tom, aby židé měli své školy a protestanté své a katolíci také své. Ale nikdy nespočívá rovnoprávnost školy v tom, aby se katolíkům školy jejich vzaly a proměnily v školy, v nichž dívky nekatolické první úlohu hrají a katolické dívky na celé čáře ustupují. To není rovnoprávnost, ale násilí a nespravedlnost, proti níž katolíci rozhodně postavit se musí.

Bezkonfessijnost moderní školy.

»Obnova« (cit. v »Kř. Šk.« IV. 321) napsala velice dobře asi takto: Domáhali se liberálové školy interkonfessionelní snad ze snášlivosti se všemi vyznáními? Chtěli snad, aby katolickým dětem jejich víra nebyla brána? Nikoliv. Jen proto, že ještě neuzrála pro ně doba ke sklizni, spokojili se s jakýmsi ústupkem a trpěli ve škole jakousi rovnoprávnost všech vyznání.

Jejich požadavky sahaly však dále. Chtěli školu bez Boha a bez náboženství, bez vyznání, bez konfesse vůbec. A právě nyní nadešla doba, kdy se domnívají, že mohou škrabošku přetvářky odhoditi a veřejně hlásati, že vyučování náboženství vůbec do školy nepatří, nýbrž že škola musí býti beznáboženská, bezkonfessijní.

Toť tedy úmysl nevěřících paedagogů: *Škola má býti bez Boha, bez náboženství.*

A tažme se, kdo pak na př. u nás nevěrecké školy se zjevně dovolává. V Paříži byl zjezd »svobodných myslitelů,« lidí bez vyznání, nevěrců. Sám hlavní orgán německé sociální demokracie »Vorwärts« praví, že to byl vlastně kongress fanatiků žeroucích kněze, společnost anarchistických tatrmanů a originálních bláznů. Na sjezdu jednalo se o odstranění náboženství ze škol. To táhlo. Rychle tam jel též od nás p. K. Pellant jako delegát »volných myslitelů českých«, aby pak doma jako hlavní apoštol nevěrecké školy vynikl. V Paříži se dal poučiti a teď se zasazuje ve své »Volné myšlence«, kterou rediguje, o nevěreckou školu, až jiskry lítají.

Podobně horují pro odstranění náboženství ze škol »Právo Lidu« a demokraté vůbec, »Čas«, »Anarchistická Revue« na Moravě a některé učitelské listy.

Sociální demokraté konali proti náboženské škole protestní schůzi, načež v čele demonstrativního průvodu nesen byl dokonce i lampion s nápisem: »Sláva svobodné beznáboženské škole.«

Učitelský časopis »Škola našeho venkova« píše: »Je třeba postavit požadavek, aby náboženství jakožto předmět učebný bylo ze školy vyloučeno. Škola stůjž přísně na půdě bezkonfesiční.«

Dr. Frant. Soukup praví: »Chceme úplné vyloučení kléru ze škol a jejich správ, zrušení vyučování náboženství jakožto povinného předmětu učebného; — zrušení vši povinné účasti školní mládeže — na náboženských úkonech. Škola stojící jako instituce státní na podkladě čistě bezkonfesičním, jako je bezkonfesičním stát, budiž úplně odloučena od fary a nebudiž institucí určitého jednoho soukromého vyznání náboženského.«

Prof. Masaryk je téhož smýšlení, říká: »Nezbývá než usilovati o to, aby církev a stát byly úplně rozloučeny a aby t. zv. vyučování náboženství bylo ze všech škol odstraněno . . . Končím s přáním, aby české učitelstvo pokrokové rádně se sorganisovalo a semknulo a spojenými silami pracovalo k vymanění školy z područí církve.«

Ano i odpadlí kněží Lad. Kunte a J. Svozil nechtějí o náboženství ve škole nic slyšeti. Snad se bojí, aby jednou jejich děti nestaly se též kněžími a neodpadly pak od církve po příkladu svých otců Svozilův »Mor. Kraj« zvláště vybízí učitelstvo, aby ve snaze »s náboženstvím pryč ze škol« se spojilo, a nepůjde-li věc po dobrém, aby se vyplnění toho požadavku společně domáhalo všeobecnou stávkou.« Inu poturčenec bývá horší Turka.

V posledním pak roce vzal si beznáboženskou školu za cíl zejména nový vídeňský spolek »Freie Schule«, dle něhož se též v Čechách i na Moravě spolek »Svobodné školy« začíná organisovati.

Z toho je zřejmo, že je dosti těch, kteří opravdu nevěreckou školu chtějí. Proto kdo by tvrdil, že bezkonfessijní školu nikdo nechce, byl by na omylu, anebo by vědomě lhal.

Podívejme se tedy, jak to asi v nevěrecké škole vypadá. Nevěrecká, bezkonfessijní škola netrpí ani tolik náboženství dítkám jako škola neutrální. I toho prý je mnoho. Ve škole bezkonfessijní nesmí o Bohu ani zmínka učiněna býti. Ve škole beznáboženské neuslyšíš náboženského nikdy nic. Dítka nemá se dovědět, co jest jeho pravým cílem na světě, nemá se dovědět, že jest také nějaká věčnost po smrti, že hřích je zlo, které Bůh nutně trestati musí atd. Ve škole bezkonfessijní nesmí dítky ani nejmenším úkonem náboženství nějaké dávat na jevo, nesmí se modlit, kříž dělati, a dokonce nesmí k zpovědi nebo na mši sv. choditi. Slovem, škola nevěrecká nezná Boha ani náboženství žádného.

Takováto beznáboženská škola sice u nás dosud zavedena není. Ale též u nás ze všech sil se pracuje, aby i ta hrstka náboženství, co ještě ve školách máme, brzy ze škol odstraněna byla. V říjnu 1905 byl c. k. ministerstvem kultu a vyučování *nový řád školní a vyučovací* vyhlášen. Nový tento řád je dobře promyšlen. Jiní se v něm ještě zmínka o výchově mravní a náboženské. Ale děje se to slovy tak všeobecnými, že z toho těžiti může nevěrec právě tak jako katolík. Jsou to pěkná slova, která si každý dle své libosti pro sebe vykládati může. Ve skutečnosti jest však církev katolická novým školním řádem omezena ještě více než dosud.

Aby pak katolíci s počátku příliš nenaříkali, natrou se jim na chvíli ústa medem. Řád vládou ustanovený zůstane totiž nezměněn, ale c. k. zemské a okresní školní rady mají jej ve smyslu více církevním vykládati a prováděti. Avšak každý dobře ví, že takové prováděcí nařízení snadno se vydá; ale stropí-li nevěrci proti němu jen trochu hluku, řekne se, že řád školní ve smyslu církevním prováděti nelze, a bude se tedy prováděti ve smyslu školy beznáboženské. Tak se dojde přece jen tam, kam se dojíti chtělo,

totiž zase o jeden krok blíže ke škole beznáboženské. Té budoucnosti jdeme vstříc v našem milém Rakousku, neozvou-li se katolíci alespoň teď rázně a neuhájí-li si ani toho zbytku práv, co ještě ve škole mají.

Moderní škola zklerikalisována.

Třeba ještě o jednom prostředku se zmíniti, jehož nevěrci nejplnější měrou užívají, aby se domohli školy beznáboženské. Prostředkem tím jest jim křik, že moderní škola je *zklerikalisována*.

Za našich dob totiž dosáhne se všeho nejsnáze tak zv. veřejným míněním. Třeba jen takovéto všeobecné veřejné mínění vyvolati a vše se dá provésti. Dělá pak se veřejné mínění velmi snadno. Kdo se nejvíce ozývá, ten ostatní překřičí, načež hlas jeho bývá zpravidla za hotové veřejné mínění a za přání všech považováno. Redakce mnohých listů jsou zrovna továrnami takovýchto veřejných mínění.

Jak to tedy činí nevěrci, aby se domohli školy bezkonfessijní? Křičí, co jen mohou, že moderní škola je zklerikalisována. Tak vzbudí t zv. veřejné mínění, že třeba vliv kněze ve škole omeziti, a mají vyhráno.

Nuže, všimněme si toho, jak ta ubohá škola moderní za zklerikalisovanou se prohlašuje.

a) Především se běduje a naříká ve všech nevěreckých novinách, spisech a časopisech, že moderní škola je v područí církve, protože kněz dvě hodiny v témdni každou třídu navštěvuje, a to prý je příčinou všeho zla a naprostou překážkou všeho moderního pokroku, a jen proto prý nevychází slunce všeobecného štěstí, jímž nevěrci celý svět osvítiti a zahřáti chtějí, že ten nešťastný kněz pořád ještě do školy chodí.

b) Potom se pořádají různé schůze, na nichž řečníci palčivými slovy horlí, že kněz je panovačný, že

ve škole sám vládne, že celá škola je v jeho rukou, a proto prý je všude tak tma a je všechno nespokojeno. A cokoliv kde zlého se stane, všeho toho jen kněz musí býti příčinou, vše prý jen on jediný zavinil. Jen toho nešťastného kněze kdybychom prý v moderní škole neměli, ó jak by se tu nevěrcům ulehčilo, jak by jim bylo volno. Ale ten nenáviděný kněz, vlastně to nenáviděné náboženství, to je mučí a trápí.

c) Též se píše a mluví, že jest neslýchaným tyranstvím žádati, aby dívky se učily náboženství a chodily do kostela aneb dokonce se i zpovídaly a pod. A vemte si kterékoliv nevěrecké noviny do rukou, navštivte jakékoliv schůze nevěrců a vizte a slyšte, co tam píší a mluví, zdaž není tomu tak, jak jsme to právě pověděli. Veškerým pak tímto hlukem a křikem o zklerikalisované škole má obecenstvo jen omámeno býti, aby nikdo neměl ani kdy přemýšleti o tom, že tu běží jen o získání školy nevěrecké. Tak má náboženství ve škole jako mlýnským kamenem rozdrceno býti. Toť účel všeho křiku nevěrců.

Z téže příčiny odsuzují nevěrci i nový školní řád. Jak prý může nový řád vůbec o náboženské výchově se zmiňovati? Jak hrozné to zpátečnictví! Kterak prý takového něco za našich dob je možné! Kde to jsme ve tmách středověku! Toť prý neuvěřitelně, že nový školní řád dovoluje pořád ještě knězi choditi do školy a dává tak školu knězi a církvi na pospas! Ó hrůza hrůzoucí! Tak tedy ani ten nový školní řád nevy-pudil ještě kněze nadobro ze školy! Ještě pořád nejsme tak daleko jako ve Francii, kde škola církvi úplně vyrvána! Ó, jaké to zklamání nevěrců, kteří ani teď ještě všeho nedosáhli, čeho dosáhnouti chtěli!

A ještě hůře píše se proti prováděcím nařízením zemské školní rady, jimiž nový školní řád ve smyslu církvi příznivějším se vykládá. Jak pak si může c. k. zemská školní rada prý něco takového jen troufati! Jak strašnou moc mají dosud ti černí klerikálové! V jakém otroctví církve to ještě žijeme! Ó nás ubo-hých! Tak a podobné se lamentuje.

A oč se vlastně jedná v těch osudných naříze-ních a výnosech zemské školní rady a okresních škol-

ních rad, že jimi nevěrci jsou tak poplašeni? To hlavní jest, že učitelstvu se nařizuje obstarávati dozor u dítek při prohlášených náboženských cvičeních, jako na př. při školní mši sv. v kostele. A potom se nařizuje též toho dbáti, aby dítky předepsaných náboženských cvičení bez příčiny nezanedbávaly. To je všecko, co v prováděcích nařízeních učitelstvu se ukládá. A proti tomu se brojí a svolávají se schůze a tábory. Kdo by to považoval za možné! Nevěrcům není tedy milé, že dítky chodí ještě do kostela a že některých úkonů náboženských dosud se zúčastňují. I to má nyní přestati!

Milý katolický lide, vidíš tedy, jak jednají nevěrci, jak se domáhají beznáboženské školy! Proto stůj na stráži a braň se a zvláště nedej, aby se nevěrcům podařilo, ona nařízení zemské školní rady zrušiti. Nevěř farizejskému, lživému nářku nevěrců, že moderní škola je zklerikalisována. Nevěřci chtějí svým křikem jen školy úplně se zmocniti, a to by se jim jistě podařilo, kdybychom se ze všech sil nebránili.

Mravnost školy bez Boha.

Americký »Katolík« píše (cit. »Kř. Šk.« IV. 59) o ovoci nevěry asi takto: Nevěra jest pramen všeho zla. Nevěříš-li v Boha nejvyššího a spravedlivého, nevěříš-li ani v nebe ani v peklo, myslíš-li, že je smrtí všemu konec: nač bys se přemáhal, nač bys se ve své zvůli omezoval? Není-li Boha odplatitele, proč konati dobré skutky? Hlavní věci pak jest, abys tohoto světa co nejvíce užíval, třeba při tom bližní naříkal, co na tom? Šlapeš-li svým jednáním po nevinnosti, biješ-li ve tvář ctnost, rveš-li chudásovi těžce nastrádaný peníz z rukou, proč bys toho si všimal? Jediným vodítkem ti jako nevěrci musí býti zvůle, nálada, vášeň a smyslnost. Jsi-li nevěrec, nevěříš, že jsi více než zvíře, proč bys tedy odporoval svým vášním, proč bys nešel za nejnižšími pudry těla svého? Zvíře nezná přikázání, zná jen karabáč. Pro ně není

ani VI. ani VII. přikázání boží. To budiž tedy i tvou mravoukou, jsi-li nevěrec. Dělej, co chceš, nic pro tebe není hříchem ani zločinem; jen karabáče se boj, t. j. hled' ať tě nechytanou a nezavrou. Na ničem jiném nezáleží. Při všem jednání taž se jen, co tobě to prospěje. Na bližního se neohlížej. Razíš-li si cestu k bohatství, slávě nebo rozkoši, vraz s ledovým klidem nůž do člověka jako do zvířete a zabíjej chladnokrevně všechny, kteří tvým plánům v cestě stojí. A je-li prospěšná i křivá přísaha, neboj se jí, jen když můžeš ošiditi vdovu, okrásti sirotky a pomoci si k penězům. Dle nevěreckých zásad máš plné právo vše činiti, co se ti líbí a co ti prospívá, i to nejohavnější.

Těmito slovy je správně vyličeno, kam nevěra člověka vede. Nevěra jest matkou lotrů. A proto chtějí-li moderní paedagogové ve své moderní škole tuto nevěru hlásati, vychovají také jen mládež opřa' du zlotřilou.

Na důkaz toho uvedu zde aspoň několik příkladů, které jsou vzaty z »Kř. Šk.« Z velké části jsou to případy, které se staly v našich zemích, což jest znamením, že i naše školy, ač úplně nevěrecké ještě nejsou, přece čím méně náboženské výchovy dbají, tím horší mládež vychovávají.

U okresního soudu na Novém Městě v Praze konalo se přelíčení se čtyřmi mladými zloději, nejstarší byl šestnáctiletý, dva byli třináctiletí. Hoši vykrádali výkladní skříně. Starším prisouzeno bylo za trest 14denní vězení, mladší byli odevzdáni k potrestání policii.

V Mladé Boleslavi kradly školní dívky za vedení 16letého výrostka v uzenářských krámech. Žák Z. z Holešovic byl pohnán před soud, že útočil na svého spolužáka nožem. V Č. Budějovicích bylo zatčeno pět školáků, poněvadž vydávali dvouhaléře staniolami polepené za dvacetihaléře. (»Kř. Šk.« I. 63.)

Jeden pán z X. si stěžuje a píše: »Běda tomu, koho zde vede cesta vedle pastviště, kde děti svým způsobem »se baví«. Dostane svůj díl, a byť to byl kněz neb učitel, vše jedno. Děti naň pokřikují, vysmívají

se mu, insultují ho všemožně, a ozve-li se, tím hůře. Spousta kamení a nejhorší nadávky za ním jen se sypou. A příčinou toho jest hlavně pan řídící učitel, člen okresní školní rady, předseda záložny atd. Neboť ke vší nezvedenosti dítek mívá jediné slovo: »Není to ještě tak zlé.« Ovšem v moderní škole to tak zlé není; tam jsou podobné věci a ještě horší známy . . . (»Kř. Šk.« V. 51.)

V »Nár. Listech« stěžoval si dr. Urban na insulty surových hochů školáků a volal veřejnost na pomoc proti nim. »Nár. Politika« přinesla zprávu, jak v budějovické průmyslové škole pokračovací žáci užili násilí proti učiteli, který následkem rozčilení byl raněn mozkovou mrtvicí. Ve Vídni v XX. okresu dala učitelka pí. Petrová jednomu děvčeti špatnou známku z mravů; za to byla bombardována kamením od školáků, až ji policie vysvobodila. Ve Vítkovicích zabil čtrnáctiletý žák žáka třináctiletého. (»Kř. Šk.« V. 131.) Jedenáctiletý hoch, jež učitel pro nepozornost musil posadit do zvláštní lavice, přiskočil po hodině, když všichni vycházeli z třídy, k učiteli a bodl jej třikráte do zad, čtvrté bodnutí ostatní žáci překazili. (»Kř. Šk.« III. 160.)

Samovražd dítek přibývá neustále. S pokrokem moderní školy pokračuje i počet dítek, které se vraždí z různých důvodů, na něž neznabožská škola největší vliv vykonává.

Francouz Alfred Fouillé pravil v »Akademie des Sciences morales«: »Dnes počet zločinců jest zdvojnásobněn. V Paříži počet zatčených osob pod 21. rokem je větší než odrostlých, a skoro všechny dopustily se zločinů. V jediném roce 1880 bylo jen v Paříži spácháno 30 vražd, 39 zabití, 3 vraždy na příbuzných, 2 otrávením, 114 vražd na dítkách, 4212 smrtelných zranění, 25 žhářství, 233 pohlavních násilí, 458 těžkých a 11.862 lehčích krádeží. Od r 1880 věci se mnoho zhoršily.« A Fouillé dodává, že příčina toho je ve školství moderním, v němž mnoho přehmatů učiněno bylo. A má pravdu. Před 30 roky bývalo v Paříži mezi osobami pro veřejné násilí odsouzenými 5—6 pachatelů mladších než 20 let. Roku

1885 bylo jich 20, r. 1895 již 85, r. 1898 bylo jich 100 a r. 1900 už 140! Ze 100 odsouzenců požívalo 89 vyučování v neznabožských moderních školách státních a pouze 11 ve školách náboženských. V polepšovnicích bylo ze sta chovanců 93 žáků ze škol státních nevěreckých, a pouze 2 ze škol náboženských. Tu zajisté vidíme nejlépe, že kdo seje vítr, klidí bouři. (»Kř. Šk.« I. 189.)

Podobné věci sdělují se nám i z jiných zemí, jako na př. z Německa, hlavně z Berlína. (»Kř. Šk.« I. 298—299.)

V Kolíně nad Rýnem podal učitel úřadu toto oznámení: »Pozoruje v pondělí z pravidla u dětí ospalost a duševní netečnost, pátral jsem po příčinách a vyšetřil jsem, že v poslední neděli z 54 dětí prvního školního roku — tedy dětí šestiletých — 19 bylo v hospodě, 24 pilo pivo, 20 víno, 19 kořalku, 17 víno a pivo, 14 víno, pivo a kořalku; 10 z nich se přiznalo, že byli opilí, 3 tak, že upadli na zem, 8 následkem opilosti vrhlo.« Inu, tyhle věci ve škole náboženské přece možné nebyly! (»Kř. Šk.« I. 299.)

Ano, moderní mládež nebojí se ani nejděsnější svatokrádeže. Tak se stalo, že ve Vídni v V. okrese 13letý žák II. třídy měšť. školy K. Dury po sv. přijímání se vzdálil z kostela na ulici a tam sv. hostii ze zlomyslnosti vyplivl. Po mši sv. pak činem svým se chlubil a nohou spolužákům zbytky sv. hostie ukazoval. Podobných případů stalo se již na různých místech více. Mládeži bez Boha vychované není nic svatého, bez Boha a bez náboženství vychovávají se jen bestie v těle lidském. (Kř. Šk. III. 126—127.)

K takovéto mravnosti vede tedy mládež škola bez víry. Věru, ne nadarmo napsal sám pověstný neznaboh Voltaire ve své rozmluvě o nevěře: »Nevěrec je dareba, nevďěčník, pomluvač, krvežíznivec. Bez víry v Boha jest si tato obluda bohem sama a obětuje sobě samé všecko, co jí překáží.«

Proto zlatá jsou slova »Křesťanské Školy«: »Ani mluvnice, ani pravopis, ani počty, ani dějepis, ani zeměpis nezachrání dítě před zločinem. Učme dítě čemukoliv z věd profanních, náruživosti jeho nezmě-

níme. Chceme-li vychovati dítě mravně silné, bez víry v Boha a bez náboženství toho nesvedeme. Sám Rousseau napsal ve svém Emilu (III.): »Někteří by chtěli založiti ctnost na pouhém rozumu; než přiznávám se, že neshledávám pro mravnost nižádného solidního základu než v náboženství.«

VI. boží přikázání ve škole bez Boha.

Ve škole bez víry a dobrých křesťanských mravů zvláště třeba poukázati na hříchy proti VI. božímu přikázání. Mnozí nevěreční vychovávatelé o živý svět chtějí, aby se již dítkám ve škole vykládal celý způsob rozmnožování lidstva. Tento předmět by se mnohým moderním učitelům nejvíc zamlouval; jemu by obětovali všecky své síly. Je to zajímavé: řekne-li kněz dítkám, že Kristus Pán se v Betlemě narodil, znemravňuje prý dívky; ale vykládal-li by nevěrecký učitel dítkám celý proces porodu, zušlechťuje dívky! Dívky mají prý takové věci učit se znáti již ve škole, totiž v té moderní škole. Rovněž tak dítkám má prý se vzítí »falešný stud«; dítě nemá se stydět za nahotu, nemá se jí vyhýbat; naopak nahota má se dítku ukazovati a vysvětlovati; tak prý se naučí dítě znáti a oceňovati »krásy přírodní«.

Dítě, které pohlavní věci znáti bude, nebude prý aspoň po tajných věcech pátrati a z omylu dobré za zlé považovati.

Nedivme se tedy, že na př. jeden moderní pedagog vykládal ve třídě, kde seděli hoši a děvčata pohromadě, asi toto: »Děti nenosí čáp, nýbrž Jak vyhlíží jistá část ženského těla, vykreslil p. učitel na tabuli . . . Dále pověděl, co se děje s dívkou, když dospívá. U jedné žákyně prý pan učitel zpozoroval, že každého měsíce v určité dny scházela, a pověděl toho příčinu. Vykládal též, že při porodu zkusí matka mnoho bolestí Když dítě přijde na svět, tu vysvětloval p. učitel, co dělá porodní babička, a vyprávěl dětem, co on sám dělal, když se jeho paní chystala k porodu. A ještě více toho dětem napovídal,

což ony říci ani nechtěly, a ani se to napsati nedá. Tento »poučný« výklad musili pak žáci po částech opakovati. Dvě děvčata hned na počátku začala se smáti; proto je p. učitel poslal za dveře. Ostatní zaražená se studem poslouchala. Hoši měli »legraci«. Pohoršení z toho bylo ovšem veliké. Mnohé matky plakaly lítostí, že k takovým lidem dívky své do školy posílají musí.« Potud dopis uveřejněný v »Kř. Šk.« (II. 246.)

Tak se tedy pěstuje čistotnost v moderní škole. Že pak ovoce takové výchovy je hrozné, ví každý. Ředitel jedné obecné školy našel mezi školními věcmi třináctiletého žáka »Tajemníka lásky« a množství milostných dopisů. Vyšetřilo se, že hoch byl jako »skladatel« takových psaní velice vážen od svých soudruhů, kteří měli známosti s děvčaty a za různé dárky si u něho dopisy objednávali.

V jedné obci přišel 16letý výrostek do školy a obořil se na učitelku slovy: »Neopovažte se vícekrátě bít moji nevěstu.« Tou nevěstou byla 13letá zákyně. V Zbraslavicích 15leté děvče zatajilo porod a to již po druhé. (Kř. Šk. I. 78.) Podobných případů je řada známa. Mezi nevěstkami velkých měst jsou i děvčata 12letá. Ano pro prostituci bývají i 11leté dívky zatýkány. (Kř. Šk. I. 299.)

V lednu 1897 našli u hřbitova Vídeňského asi 12leté děvče v sněhu polozmrzlé. Podařilo se ji vzkřísiti; v její kapse nalezen dopis: »... Život mne už netěší, ač je mi teprv 12 let. Eduard chodí teď pořád s Málinkou; ona jest dcera domovníkova a dostane mnoho peněz. Já nemám a nedostanu nic, a proto chci umřít...« Tak píše 12leté školní děvče, sebevražednice. (Kř. Šk. II. 125.)

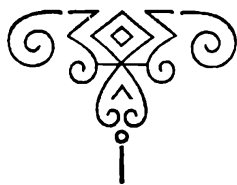
V Ž. seprali se dva třináctiletí hoši — pro děvče. Při rvačce vytáhli oba kapesní nože a pobodali se. Jeden byl tak těžce raněn, že musil býti odveden na strážnici a pak dopraven do nemocnice.

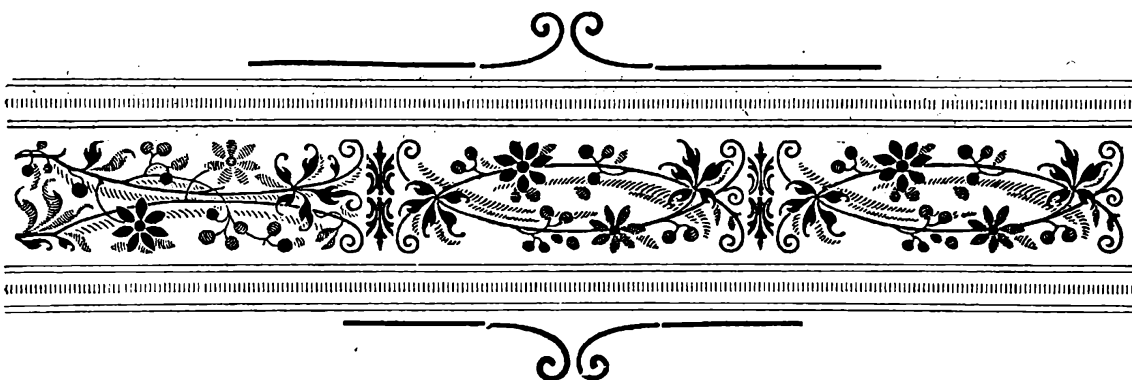
Že školní moderní dívky bývají stíženy i nejhнусnějšími nemocemi pro jejich nejhlubší nemravnost, je známo. (Kř. Šk. V. 51.)

V takové »nevinosti« vychovává beznáboženská

škola dívky. Sami nepřátelé církve za to se stydí. Tak na př. píše »Český učitel«, list »svobodomyslného a pokrokového« učitelstva, orgán sdružených učitelských jednot: »Škola v nynější podobě jest místo pro vychovávání mládeže nevhodné. Nadření násobilky, slov mluvnických anebo abecedy žáku a zvláště celku, lidstvu neprospěje. Duše našich dětí v nynější škole se nezušlechťuje. Žák vychází ze školy nepřipraven pro život — zvrhává se snadno v ničem, nemravu a ve společenskou nullu. Hříchové tito ani po sto letech se nenapraví. Dříve Tatar bude mít vzornou školu než my.« (Kř. Šk. I. 1.)

Ovšem komu začne voda téci do bot, přeje si příznivého obratu a hledá pomoci. Jenže moderní vzdělanci bez Boha a náboženství nehledají pomoci tam, kde by ji snadno nalézt mohli — u Boha, v náboženství. Touží jen po »mravnosti rozumové« bez Boha a bez víry. »Oči mají a nevidí, uši mají a neslyší« a proto zachráněni nebudou. Rádi by byli nazýváni mravnými, ale mravně žítí nechtějí. Byli by rádi mravni, ale tak, aby svých vášní nemusili krotiti. Taková mravnost není však ani možná ani rozumová. Kdo v Boha nevěří a dle víry nežije, mravným býti nemůže.

Katolíci!

Je čas, abyste školy si více než dosud všímali. Vy máte nejlepší lék pro školu, která nedostatkem náboženství churaví, a lékem tím jest *svatá vaše víra katolická*.

Proto: 1. *Žádejte školu katolickou.*

Nebudte spokojeni se školou moderní, pokrokovou, nevěreckou. Pamatujte na to, že dítě vaše náleží na prvním místě Bohu a od Boha že vám jen svěřeno bylo, abyste ho pro Boha vychovali. Vy budete jednou za každé vaše dítě se zodpovídati, a běda ti, otče, a běda ti, matko, bude-li dítě tvé tvojí vinou zavrženo. Katoličtí rodiče, vy máte plné právo od státu a od školy žádati, by děti vaše katolicky vychovávány byly, ano vy máte před Bohem povinnost, abyste děti do *školy katolické* posílali. Nuže, k čemu máte právo i povinnost, toho si hajte, to žádejte.

Vězte však dobře, že katolickou nemůže ještě nazvána býti škola, kde kněz dvě hodiny v týdnu náboženství vyučuje a kde děti sotva těch nejnужnějších úkonů náboženských účastniti se smějí. Ku *katolické škole* nezbytně patří, aby děti v náboženství aspoň tak dokonale jako v předmětech profanních vyučovány byly a aby byly opravdu vedeny k plnění všech povinností náboženských a aby za tím účelem škola ve všech směrech prodchnuta byla duchem katolickým.

Takovouto katolickou školu tedy žádejte a do takové školy dívky své posílejte.

2. *Žádejte potom od školy mravnost založenou na náboženství Kristově.* Nedejte se másti nevěrci, kteří praví, že chtějí také náboženskou mravnost. Jejich slova jsou pouhé přepychové fráze plné jedu. Užívají všelijak vyzdobených slov o mravnosti, a zušlechťování charakteru, o náboženství atd., ale zaslepují tak jen vaše oči. Neboť rozumějí té své mravnosti jen po nevěrecku. Pro nás lidi, kteří věříme, že naše duše je nesmrtelná, pro nás katolíky tato nevěrecká mravnost nepostačuje; *my chceme mravnost založenou na víře Kristově a na příkázáních božích a církevních.* To je naše mravnost; tu musíme i dětkám vštěpovati. A chce-li tuto mravnost i katolický kněz, není to panovačnost, ale povinnost, kterou kněz má právě tak jako vy, katoličtí rodiče, před Bohem ji máte.

Proto volám ještě jednou, nežádejte žádné jiné mravnosti od školy než jen *mravnost*, které nás učí naše sv. víra a církev.

3. Braňte se proti všem pokusům nevěrců, dívky vaše o sv. víru připravit. Braňte se, aby žádný zákon možným nebyl, jímž by vám škola nevěrecká vnučována byla. Braňte se proti nevěreckým učitelům, kteří svými poznámkami při vyučování, svým pohoršlivým chováním a pod. dívky vaše o víru připravit chtějí. Braňte se i proti vlastním svým dětkám, které ze školy nevěrecké zásady domů přinášejí. Netrpte jim toho. Vy jste přec jejich rodiče a máte právo je i trestati, neposlechnou-li vás.

A braňte se opravdově. Podepisujte protesty a stížnosti, posílejte žádosti na příslušné úřady, účastňujte se schůzí jednajících o výchově školní a též promluvte a hodně nahlas a všude tam, kde vašeho dobrého slova je třeba. A neustávejte se brániti, dokud svého cíle nedosáhnete. Zvláště pak nyní hlaste se k tomu, aby aspoň ta nařízení školní, jimiž náboženská výchova poněkud ještě se podporuje, opravdu všude prováděna byla. A nedovolte, aby nevěrci všude nad

vámi vrch měli a vám pak se vysmáli a dítky vaše v nevěře vychovávali.

4. Podporujte učitelstvo hodné a katolické, aby se vzmužilo, semklo a zorganizovalo a mohlo pak školy katolické zdárněji se ujmouti. Žádejte do svých osad učitele opravdu katolické, učitele pak nevěrecké hleďte zákonitě odstraniti. A buďte s katolickým učitelstvem jedna ruka, jedna mysl, jedno srdce, abyste jim těžkou jejich práci usnadnili!

5. A posléze vychovávejte sami dítky své doma dobře po katolicku. Nemá-li dítě z domu dobré výchovy, ve škole ji pak těžko najde. Nedbají-li rodiče doma, marna je práce vychovatelů ve škole. První základ náboženský musí míti dítě od vás, drazí rodiče! Vy jste první vychovatelé dítek. Važte si tohoto vznešeného úřadu, jež máte od Boha samého. Vychovávejte pak dítky své nejen dobrým slovem, ale hlavně dobrým příkladem. Mějte především sami živou víru, žijte sami dle víry svaté, aby dítky vaše od vás nejen slyšely, ale na vás též viděly, co svatá víra jest. Slovo zní a příklad hřmí. Marna dobrá slova, kde příkladu není. Budete-li sami dítky dobře vychovávat, bude pak i ve škole dobrá výchova snazší a budou jistě vaše dítky jednou nejen radostí vaší, ale opravdu též chloubou osad, v nichž žijete.

Kéž Bůh dá na přímluvu nejblahoslavenější Panny Marie, aby pokyny tyto nevyzněly na prázdno!

OBSAH.

	Strana
Katolický lide!	3
Moderní škola	5
Náboženství ve škole moderní	8
Rovnoprávnost školy moderní	9
Bezkonfessijnost moderní školy	12
Moderní škola zklerikalisována	15
Mravnost školy bez Boha	17
VI. boží přikázání ve škole bez Boha	21
Katolíci!	24